

HÜKÜMETİN ÇIKMAZI

Aydınlık Dergisi, 15 Aralık 2002

Yıldırım Koç

58. Hükümet ateşten gömlek giydi. Gömlek yavaştan yakmaya başlıyor. Bu süreç önümüzdeki haftalarda hızlanacak. Hükümetin programı kabul edildi. Bundan sonraki olumlu gelişmeler de, olumsuzluklar da artık 58. Hükümetin hanesine yazılacak. Hükümet acilen önemli miktarda kaynak bulmak zorunda. Bunun çeşitli yolları var.

Kara paranın Türkiye'ye gelmesi sağlanabilir. Ancak, ulusötesi sermaye kendi doğrudan denetimi dışındaki kara paranın (özellikle uyuşturucu parasının) izini dikkatle sürüyor. Bu işe giren hükümetlere karşı açık tavır alıyorlar. Bu kapı Türkiye için artık kapalı.

Yabancı sermayenin kaynak getirmesi beklenebilir. Ancak bırakın ülkeye önemli miktarda sermaye gelmesini, yerli sermaye sürekli olarak dışarıya kaçıyor.

Şeriatçı hükümetlerin işbaşında bulunduğu ülkelerden kaynak gelebilir. Ancak ne Suudi Arabistan, ne Kuveyt, ne İran, Türkiye'nin ekonomik sorunlarını çözecek boyutta bir kaynak aktarımı yapmazlar.

Türkiye'de yastık altındaki kaynaklar ekonomiye katılabilir. Siyasal beklentiler nedeniyle son haftalarda döviz piyasasının önemli bir daralma yaşadığı, Anadolu'da bazı çevrelerin piyasaya dolar sürmesinin dolar fiyatını etkileyebildiği belirtiliyor. Ancak hem bu kaynaklar çok sınırlı, hem de 58. Hükümet'in başarısı için birikimini veya servetini tehlikeye atacak çok fazla insan bulamazlar.

Avrupa'daki İslamcıların Avrupa bankalarındaki birikimlerinin Türkiye'ye aktarımı söz konusu olabilir. Ancak Avrupa'da büyük zorluklarla para kazanan, 1960'lı ve 1970'li yıllarda "işçi şirketleri" furyasında büyük kayıplara uğrayan ve Türkiye'yi artık çok da fazla dert etmeyerek Avrupa'da yaşamayı yeğleyen Avrupa İslamcı çevrelerinin önemli bir kaynak aktarmayacağı kesin.

Siyasi istikrar sağlanabilir ve faizler düşürülerek hem kamu harcamalarında önemli bir tasarrufa gidilerek kaynak yaratılabilir, hem de kaynakların yatırıma yöneltilmesi sağlanabilir. Ancak tek parti iktidarı her zaman siyasi istikrar anlamına gelmez. Tam tersine, cesurlaşan bir tek parti iktidarı ile devletin geleneksel çizgisi arasında farklılık oluşması, önemli bir siyasi istikrarsızlık kaynağı olabilir. Böylesi bir gelişmenin izleri bugünden ortaya çıkmaktadır.

Ulusötesi sermayeden yeni borç sağlanabilir. Ancak bunun da koşulları var. IMF'yi yöneten güç ABD ve AB emperyalizmidir. ABD emperyalizmi, Türkiye'nin Kuzey Irak'ta kurulacak bir Kürt devletine ses çıkarmamasını ve Saddam Irak'ına karşı mücadelede kendisine destek vermesini istiyor. Halbuki böylesi bir tavır Türkiye Cumhuriyeti'nin sonu demektir. Diğer taraftan, Avrupa emperyalizmi Türkiye'yi iyice zayıflatmak ve sömürgeleştirmek istiyor. Kıbrıs ve yaklaşan Ege krizleri bu çelişkinin bugünkü biçimleridir. Hükümet bu konularda geleneksel devlet politikasından ayrılamaz. Ayrılmaya kalktığı anda, güçlü bir halk tepkisiyle karşılaşır. Ulusötesi sermayeden borç almanın yolu ise dış politika konularında önemli ve kalıcı tavizlerdir.

Hükümet zenginlerden yeni vergi alabilir. Ancak mali miladı kaldırarak böyle bir tavır içinde olmayacağını belirtti. Vergi gelirlerindeki artış, kamu açıklarını azaltmaya yardımcı olmayacaktır.

Hükümet para basabilir. Ancak IMF'ye verilen taahhütlerde böyle bir yola gidemeyeceği belirtiliyor.

Hükümet zam yapabilir. Ancak kamuda zam yapılacak mal öylesine azaldı ki, akaryakıtta yüklenmesi önemli toplumsal tepkiler yaratır.

Hükümet özelleştirme yapabilir. Ancak "batan geminin malları" ucuza gider ve uzun vadede önemli zararlara neden olur.

IMF programı ateşten gömlektir. Çıplak kalmamak için o gömleği giyeni öyle bir yakar ki, 3 Kasım gecesi yaşanan sevinçler üzüntüye dönüşür. Hoş geldin kriz. Geçmiş olsun AKP.